

Zondag 22 januari 2023

3e zondag door het jaar.

Lezingen: Jesaja 8, 23 b-9, 3; Korintiërs 1, 10-13.17; Matteüs 4, 12-23

Overweging

Vorige week tijdens de oecumenische viering werd gesproken over het belang van 'ergens voor gaan staan'. Als ergens onrecht gebeurt, dat je als christen de plicht hebt om op te komen voor degene aan wie onrecht wordt gedaan. En ik was het er (natuurlijk) helemaal mee eens.

Met name de Evangelielezing van vandaag confronteerde mij met het verschil tussen mijn gedachten en mijn daden.

Het is al meer dan 40 jaar geleden dat - om precies te zijn op 21 november 1981- in Amsterdam de eerste grote demonstratie werd gehouden tegen het plaatsten van kruisraketten in Nederland. Het logo van die demonstratie kunt u zich vast nog herinneren. Het was van de cartoonist Opland: een vrouwtje, dat een kruisraket wegschopt. Wie van u herinnert zich dat u daar geweest bent? Of bij de latere demonstratie in Den Haag? Op 29 oktober 1983.

De demonstraties werden georganiseerd door het Interkerkelijk Vredesberaad. Het IKV. Wat een fantastisch oecumenisch initiatief destijds.

Ik dacht hier aan, toen ik het Evangelie van vandaag las. "Komt, volg mij", zegt Jezus tegen de vissers.

Bij de eerste demonstratie in 1981 liet ik verstek gaan. Er kwamen 440.000 mensen op af. Ik durfde niet. Ik durfde niet te stáán voor specifieke standpunten. Me uit te spreken tégen de autoriteiten. Ik was een beetje angstig in dat opzicht. En natuurlijk heeft zoiets de oorsprong in het gezin van herkomst.

Dat was zo in ieder geval zo bij mij.

Als jong meisje werd mij al op het hart gedrukt, dat ik tegen niemand mocht zeggen, dat mijn Opa oorspronkelijk Joods was. En ik was zo'n kind, dat zijn Joods zijn verzwegen.

Ook werd me op latere leeftijd door mijn ouders verteld, dat ze niet KVP, maar VVD stemden. Ook dát kon ik beter niet aan anderen vertellen. Het was in Midden Limburg. Jaren later was het helemaal geen probleem meer overigens om hierover te praten met elkaar. En over mijn Opa sprak ik later in mijn leven vol trots.

Ik durfde niet in 1981 een standpunt in te nemen en naar de eerste demonstratie in Amsterdam te gaan. En ik durfde niet 'nee' te zeggen tegen mijn collega's in Nijmegen, toen die op 29 oktober 1983 in grote getalen naar Den Haag trokken. Naar het Malieveld. Deze demonstratie trok het grootste aantal mensen ooit. 550.000. En één ervan was ik! Opgenomen in een groep collega's voelde ik me veilig en geborgen. En ik was enorm blij achteraf, dat ik toen mijn stem durfde te laten horen en de initiatiefnemers van het IKV te volgen.

"Komt, volg mij" werd door de medewerkers van het IKV geroepen. "Kom op voor de ander, kom op voor de vrede en veiligheid van u zelf en uw medemens".

Wat ben ik blij met die ervaring van destijds. Niet meer bang, maar vooral sámen sterk. En dit ging maar over één dag!

Wat een enorm offer brachten die vier vissers, Simon Petrus, Andreas, Jacobus en Johannes. Zij besloten in te gaan op de uitnodiging van Jezus om te stoppen met werken en hem te volgen. Zij besloten huis en haard te verlaten. Jacobus en Johannes lieten hun vader Zebedeüs zelfs achter. En dat in die vreselijke onrust die er was in die tijd. Een andere Johannes, die wij hebben leren kennen als Johannes de Doper, is al gevangen genomen op dat moment. Terwijl hij eigenlijk geen vlieg kwaad doet. Hij heeft alleen mensen gedoopt en wijst de mensen die bij hem komen op de hardheid in de maatschappij. Hij leeft voor zijn gevangenneming heel erg sober en ook nog eens in een afgelegen gebied. En desondanks wordt hij blijkbaar als een bedreiging gezien door de autoriteiten. En het is bekend, dat Jezus en hij elkaar kennen. De vier vissers voelen zich echt geroepen en als zij al angstig zijn, laten zij zich hierdoor niet tegenhouden.

“Komt, volg mij” zegt Jezus. En zo doen zij. Ten kosten van veiligheid, ten koste van inkomen als visser, huis en haard verlatend en een ongewisse toekomst tegemoet tredend. Wat beweegt deze mannen? Wat gebeurt er met hen, dat zij zo (zonder aarzeling) met deze charismatische man mee gaan. En dan nog wel in Galilea, het land van de heidenen.

Matteüs verwijst hiermee naar Jesaja, die spreekt over de overkant van de Jordaan en het gewest van de Heidenen. Het volk dat in duisternis wandelt ziet een groot licht; een licht straalt over hen, die wonen in het land van doodse duisternis. Zo lazen we in de eerste lezing van vandaag. Matteüs laat met zijn verwijzing naar Jesaja zien, dat de God van het oude testament dezelfde is als die van het nieuwe testament; dat hij een alomvattend heilsplan heeft met ons mensen.

En meteen wordt de keuze gemaakt. Jezus gaat niet naar het georganiseerde Jeruzalem, maar kiest voor een rommelig, somber gebied, waar veel onrust heerst. Dáár start hij zijn tocht en begint hij zijn lessen. Daar vraagt hij de vissers: “Kom, volg mij”.

Maar dat geeft ons nog steeds geen handvatten over de manier waarop de vissers in beweging zijn gekomen en feitelijk de eerste leerlingen worden van Jezus.

Misschien schuilt in die opmerking op zich wel het probleem: wij zijn geneigd (althans ikzelf) om te zoeken naar causaliteit en naar beweegredenen. Naar het hoe en waarom. En is dat niet juist de grote valkuil, wanneer het gaat om het beleven van ons geloof Het ervaren van ons geloof?

Zo meteen bidden we samen het ‘Gebed van geloof en vertrouwen’. Er staat níét boven geschreven: ‘Gebed van weten en zekerheid’. Ik denk dat het verlangen er altijd zal zijn om te weten. Om zekerheid te hebben. Om exacte aanwijzingen te krijgen: wanneer doe ik goed? Laat ik mij roepen? Ben ik een goed Christen? En in de duistere uren van ons leven: waar bent U, God, ; vangt U mij op, als ik val.....

Jezus nodigde niet één visser uit om zijn leerling te worden. Hij nodigde er twee uit en later nog eens twee en later nog meer. Een groep. Geen eenlingen.

Zo probeer ik het soms te zien: wij zijn ook een groep. Bij die demonstratie in Den Haag behoorde ik óók tot een groep. En binnen de vertrouwdheid met elkaar en het beleven van onze wekelijkse rituelen en het luisteren naar de Schrift, hebben wij de mogelijkheid om onszelf te blijven ondervragen. Binnen de vertrouwdheid van onze eigen geloofsgemeenschap. En dat ervaar ik als louterend. En hopelijk is dat ook voor u zo.

En concrete antwoorden?..... nee, ik denk niet dat die er zijn. Ik zei u al eerder: het gaat misschien meer om geloven, werkelijk geloven, vertrouwen, werkelijk vertrouwen, erop vertrouwen, dat we ons gedragen weten door de Levende, die in ons, rondom ons en achter ons aanwezig is. En samenzijn in de geest van de Levende, samen vieren. En het Woord aan elkaar doorgeven en elkaar helpen om (misschien schoorvoetend) hele kleine stapjes te zetten, wanneer de woorden diep in ons klinken: "Kom, volg Mij..." Daarvoor open blijven staan, deze woorden binnen laten komen, al is het maar af en toe. Tussen onze alledaagse beslommeringen en bezigheden in. Wij hoeven niet te vertrekken. Wij hoeven niet hardop standpunten in te nemen. Wij hoeven niet huis en haard te verlaten om te durven volgen. Wij hoeven ons niet te laten leiden door angst en twijfels, die wij vanuit ons verleden misschien hebben meegekregen.

Als we maar blijven geloven, zoals we straks samen zullen bidden, dat God een God wil zijn voor alle mensen, niemand uitgezonderd. En als we maar blijven geloven, dat ieder van ons eraan moet werken, dat er op aarde menswaardig te leven is en dat Gods Geest onder ons is om dit met elkaar te doen.

Ik wil graag eindigen met een gedicht van Henriëtte Roland Holst- van der Schalk, dat wij ook soms zingen hier op de muziek van Mariëtte Harinck. Ik denk dat u het zult herkennen. Zij was ook zoekende naar houvast in haar leven en naar zekerheid over haar beweegredenen. Ik lees het u nu voor.

Dit ene weten wij

En aan dit één houden we ons vast in de duistere uren:

Er is een Woord, dat eewiglijk zal duren,

En wie 't verstaat, die is niet meer alleen

Amen

Janine Noten